

DĖL VIENO LINKMENŲ PARAPIJOS OIKONIMO PERKĖLIMO

On the Transfer of an Oikonym from Linkmenys Parish

LAIMUTIS BILKIS

Lietuvių kalbos institutas

E-mail: laimutis.bilkis@lki.lt

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2902-4722>

Mokslinių tyrimų kryptys: toponimika, antroponimika.

<https://doi.org/10.35321/all93-02>

ANOTACIJA

Straipsnyje nagrinėjama dabartinio Meironų kaimo, esančio Ignalinos rajono savivaldybės ir seniūnijos teritorijoje, vardo raidos istorija. Ištyrus užrašymus XVI–XVIII amžiaus šaltiniuose išryškėja, kad šį oikonomą galima priskirti perkeltinių vietovardžių grupei, nes iš pradžių juo buvo vadinamas kitas kaimas – dabartiniai Ripaičiai, esantys Ignalinos rajono savivaldybės Linkmenų seniūnijoje. Tik nuo XVIII amžiaus pradžios juo pradedama įvardyti šiuometinė gyvenvietė, kurios pirminis vardas buvo **Antadringiai* ar pan. Tyrimo duomenys rodo, kad oikonomo perkėlimo procesas baigiasi XVIII amžiaus antroje pusėje. Tokią gyvenamųjų vietų vardų kaitą rodo istorijos šaltiniuose esantys kaimų buvimo vietų aprašai, gyvenviečių antroponimijos analizė ir oikonomų variantų vartoseną praėjusių amžių dokumentuose.

Analizuojant istorinę medžiagą siekiama ne tik konstatuoti gyvenamosios vietos vardo pernešimo faktą, bet ir apibūdinti šį atvejį platesniame perkeltinių vietovardžių tyrimų kontekste, pabrėžti jo savitumą. Taip pat pateikiama svarstymų, dėl kokių priežasčių toks netipinis perkėlimo reiškinys galėjo susiformuoti.

ESMINIAI ŽODŽIAI: lietuvių vietovardžiai, oikonomų raida, perkeltiniai gyvenamųjų vietų vardai, kaimų vardai **Antadringiai*, *Méironys*, *Ripaičiai*.

ABSTRACT

The article examines the historical development of the name of the present-day village of Meironys, located in the territory of the Ignalina District Municipality and eldership. An analysis of records from 16th–18th century sources reveals that this oikonym can be classified as a transferred toponym, since it originally referred to a different village, the present-day Ripaičiai, situated in the Linkmenys eldership of the Ignalina District Municipality. It was only from the beginning of the 18th century that the present-day settlement began to be

Copyright © 2025 Laimutis Bilkis. Published by the [Institute of the Lithuanian Language](#). This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution Licence](#), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited. // Išleido Lietuvių kalbos institutas. Šis straipsnis yra atviros prieigos, platinamas pagal „Creative Commons“ priskyrimo licencijos sąlygas, leidžiančias neribotai naudoti, platinti ir atkurti turinį bet kokioje laikmenoje, nurodant autorių ir šaltinį.

Received: / **Gauta:** 2025-04-25. **Accepted:** / **Priimta:** 2025-08-14.

referred to by this name. In contrast, its original name was **Antadringiai* or a similar one. Research data indicate that the process of oikonym transfer was completed in the second half of the 18th century. This type of change in settlement names is evidenced by descriptions of village locations in historical sources, the analysis of settlement anthroponymy, and the usage of oikonym variants in documents from past centuries.

The analysis of historical material aims not only to establish the fact of the toponym transfer, but also to describe this case within the broader context of research on transferred toponyms and to highlight its distinctive features. The study also offers considerations on the possible reasons behind the emergence of such an atypical case of toponym transfer.

KEYWORDS: Lithuanian toponyms, oikonym development, transferred settlement names, village names **Antadringiai*, *Mėironys*, *Ripaičiai*.

1. ĮVADAS

Toponimikoje yra žinoma daug atvejų, kai įvairioms vietoms pavadinti perkeliama kitų vietovių vardai. Tokie į kitą vietą pernešti toponimai vadinami perkeltiniais¹. Vietovardžių perkėlimo erdvė labai įvairi: šie vardai gali būti atsiradę skirtinguose žemynuose, skirtingose šalyse ar vienos šalies keliose vietose. Ko gero, galima išskirti du dažniausius toponimų perkėlimo būdus. Vienas iš jų susijęs tik su pačių vietovardžių pernešimu kitoms vietovėms pavadinti. Šiais atvejais visų pirma remiamasi vietų vardų reikšmės ypatybėmis, įvardijamų vietovių asociatyviu panašumu. Tokie perkeltiniai vietovardžiai dažnai atsiranda iš visuotinai žinomų pasaulio vietų (žemynų, šalių, miestų ir kitokių geografinių objektų) pavadinimų. Jų motyvacija gali būti susijusi su gamtinių, socialinių, istorinių, kultūrinių, politinių ypatumų panašumu, memorialumu ir kitokiais dalykais. Šitaip susidariusių yra ir nemažai gyvenamųjų vietų vardų. Pavyzdžiui, Lenkijoje dažniausi šio tipo oikonimai (kaimų ir jų dalių vardai) yra *Praga* (38), *Korea* (37), *Sachalin* (31), *Ameryka* (23), *Rzym*, *Ukraina* (po 14), *Paryž*, *Syberia* (po 13), *Węgry* (12), *Kanada* (11), *Karpaty*, *Madera* (po 9), *Betlejem*, *Kalwaria*, *Kapkaz*, *Palestyna* (po 8), *Wenecja* (7) ir t. t. (Rutkiewicz-Hanczewska 2019: 37–38). Latvijos perkeltiniai gyvenamųjų vietų vardai, kurie kartu su kitų objektų onimais dar vadinami egzotiškaisiais, keliaujančiaisiais, daugiausia radosi iš užsienio miestų, šalių, regionų pavadinimų: *Amerika*, *Bulgārija*, *Ēģipte*, *Itālija*, *Ukraina*, *Palestine*, *Roma*, *Venēcija*, *Parīze*, *Berlīni*, *Varšava*, *Maskava* ir pan. (Balode 2022: 161–173). Lietuvoje priskaičiuojama bent kelios dešimtys perkeltinių oficialiai vartojamų oikonimų: *Amėrika*, k. Prn, *Arābija*, vs. Mlt, *Flioreñcija*, k. Rs, *Kaukāzas*, k. Kn, *Loñdonas*, k. Jon, *Madagaskāras*, k. Zr, *Parỹzius*, k. Jon, *Šveicārija*, k. Jon, *Vilnius*, k. Kp, ir pan. (Vanagas 1988: 16–17).

Kitas perkėlimo būdas susijęs ne tik su vietovardžių perkėlimu, bet ir su gyventojų migracija². Didesnei ar mažesnei etninei žmonių grupei pakeitus gyvenamąją vietą jie su

¹ Onomastikos terminologijos darbuose perkeltiniais vardais vadinami tikriniai žodžiai, perkelti iš vieno objekto kitam, pavyzdžiui, *Paryžius* prie Samarkando, *Niujorkas* netoli Luhansko, daug vietovardžių *Berlynas* ar *Heidelbergas* Jungtinėse Amerikos Valstijose (OS 157). Vietovardžio perkėlimu vadinamas jo pernešimas iš vieno geografinio objekto kitam objektui pavadinti (Podolskaja 1978: 110). Onimas, atsiradęs perkėlus jį iš kitos tikrinių žodžių kategorijos, dar vadinamas *transonimu* (Gałkowski 2024).

² Kai kuriuose veikaluose perkeltiniais vadinami dėl migracijos atsiradę, t. y. tik iš pirminės vietos į kitą vietą su gyventojais perkelti, vietovardžiai, plg. EKNR 18.

savimi atsineša ir buvusios teritorijos įvairių vietų, daugiausia gyvenviečių, vardų. Tokia politinių ir ekonominių veiksnių inspiruota gyventojų ir vietovardžių migracija vyksta iš vieno žemyno į kitą, iš vienos šalies į kitą šalį. Ypač dideli įvairių tautybių žmonių migracijos srautai įvairiais istorijos laikotarpiais fiksuoti iš Europos į Šiaurės ir Pietų Ameriką. Pavyzdžiui, teigiama, kad nuo XVIII amžiaus iki XX amžiaus pradžios vyko intensyvi Škotijos gyventojų migracija į dabartinės Kanados teritoriją. Gyvenvietes Naujojoje Škotijoje ir Princo Edvardo saloje XVIII amžiaus pabaigoje ir XIX amžiaus pradžioje daugiausia sukūrė migrantai iš Aukštutinės Škotijos ir vakarinių salų, todėl dauguma gyvenamųjų vietų vardų primena vietas minėtose Škotijos dalyse, o likusiose teritorijose dauguma vietovardžių perkelta iš Žemutinės Škotijos (Rayburn 1999: 313–323). Tiriant suomių migraciją į Jungtines Amerikos Valstijas nustatyta, kad Minesotos valstijoje yra vietų, pavadintų Suomijos kaimų ar kitų vietovių vardais (Kaups 1966: 377–397). Senųjų baltų tautų vietovardžių perkėlimo reiškiniais galima laikyti Sembos šiauriniame pusiasalio krante fiksuotus kaimų vardus *Sudau*, *Sudniken*, kurie galėjo atsirasti dėl XIII amžiuje vykusios (vykdytos) sūduvių migracijos: iš istorijos šaltinių žinoma, kad kryžiuočiai, numalšinę Didįjį prūsų sukilimą, 1283 metais ir vėliau perkėlė beveik 3000 sūduvių iš itin žiauriai nusiaubtos Sūduvos į Sembą (plačiau žr. BRMŠ II 124; Kregždys 2009: 179–180; Subačius 2014: 43–44).

Neatmestina, kad vietovardžiai, ypač gyvenamųjų vietų vardai, galėjo būti perkeliama ir dėl vidinės migracijos, t. y. gyventojų kėlimosi kur kas mažesnėje erdvėje – į kitą tos pačios šalies ar valstybės vietą. Pavyzdžiui, aiškinantis miestelio vardo *Kamajai*³ kilmę iškeliamą hipotezę, jog šis oikonimas gyvenvietę valdžiusių savininkų galbūt kažkada perkeltas iš Kamojų miestelio⁴ dab. Baltarusijoje vardo (Vanagas 1996: 88–90)⁵. Vidinės migracijos nulemtų vietovardžių perkėlimo atvejų rasta ir Estijoje (Laansalu 2019: 112).

Žinoma ir dar kitokių, t. y. nei su vietovardžių reikšmės panašumu, nei su gyventojų migracija nesusijusių, perkėlimo atvejų. Štai teigiama, kad Lenkijos Sečkos kaimo vardas (lenk. *Sieczka*) kartu su gyvenvieta (pastatais) XX amžiaus pradžioje į dabartinę vietą buvo perkeltas iš kitos teritorijos, kurią suplanuota apželdinti mišku (OMP). Keli gyvenamųjų vietų vardų perkėlimo atvejai fiksuoti Klaipėdos krašto oikonimijoje: *Gėroviškiai* galbūt perkelti Dėckių kaimui pavadinti iš kaimo vardo *Gerwe Mauschel* šią gyvenvietę prijungus prie kito kaimo, *Kálnuvėnai*, kaip Gindulių kaimo vardas, XX amžiuje galėjo atsirasti pernešus jį iš kitoje vietoje buvusio kaimo tokio paties onimo, buvusio kaimo vardas *Vaidaugai* 1923 metais perkeltas *Prōtnešių* kaimo daliai ir Karlsbergo dvarui pavadinti (Kiseliūnaitė 2020: 88, 105–106, 191).

³ *Kamajai* – miestelis Rokiškio r. sav. Kamajų sen.

⁴ *Kamójys* – miestelis dab. Baltarusijos Vitebsko sr. Pastovių r.

⁵ Ši hipotezė dabar labiau traktuotina kaip abstrakti tokio perkėlimo būdo galimybė, nes konkrečiu Kamajų vardo kilmės atveju taip kažin ar galėjo būti: vėlesniuose tyrimuose pastebima, kad oikonimas greičiausiai kilo iš vandenvardžio **Kamajys* ar **Kamajai*, kuriuo seniau vadintas dabartinis Petriošiščio ežeras (Baliulis 2016: 143, 146; LVŽ V 81). Beje, vandenvardinės kilmės galimybės minėtame veikale neatmeta ir Aleksandras Vanagas.

Analizuojant įvairius vietovardžių pernešimo reiškinius išskiriami keli tipai: 1) analogiškas vardo perkėlimas dėl asociacijos su ta vieta ar panašumo į ją; 2) metaforinis vardo perkėlimas dėl asociacijos su sąvoka (konceptu); 3) metoniminis vardo perkėlimas dėl ryšio asociacijos, kuri yra dažnas ir labai įprastas atvejis; 4) psichologinis vardo perkėlimas, pavyzdžiui, paskatintas jausmų, populiarumo sumetimais iš populiarių, madingų vardų (t. y. dėl eponimizacijos), dėl saugumo, nostalgijos; 5) socialinių veiksmų lemtas vardo perdavimas, pavyzdžiui, kai prestižiniais onimais pavadinamos paprastai socialiniam elitui priklausančios gyvenvietės (Brink 2016: 163–164). Analizuojant Estijos vietovardžių perkėlimo procesus išskiriami du pagrindiniai perkeltų vardų pogrupiai: *migraciniai perkeltiniai vardai*, migravę kartu su persikėlėliais, ir *lyginamieji perkeltiniai vardai*, imituojantys kitų, geriau žinomų, vietovių pavadinimus; šiems, kaip tam tikras semantinis pogrupis, dar priskiriami ir proginiai vardai (plačiau žr. Laansalu 2019: 109–125). Konkretinant perkeltinių latvių vietovardžių atsiradimo priežastis išskiriamas metaforinis mąstymas – panašumo su įvardijamu objektu įžvalga, taip pat toje vietovėje gyvenančių atitinkamos tautybės gyventojų ypatumai, kultūrinės ar istorinės asociacijos, tam tikras vietovės topografinis pobūdis (atokus regionas, žemės derlingumas), stereotipinis panašumas, istoriniai faktai, dvarininkų užgaidos ar mada (Balode 2022: 172).

Tiriant istorinės Linkmenų parapijos oikonimus, jų užrašymus istorijos šaltiniuose, dėmesį atkreipė vienas išskirtinis dabartinių Meironų ir Ripaičių kaimų vardų kaitos atvejis, todėl straipsnyje norima detaliai išanalizuoti ir kvalifikuoti šį raidos procesą, nustatyti, ar jis gali reprezentuoti vieną (lietuvių) vietovardžių perkėlimo būdą. Norint šį tikslą pasiekti atliekamas istorinis tyrimas, stengiamasi užfiksuoti ir išsamiai aptarti kiek galima daugiau istorinių vietovardžių užrašymų, pateikti ir patyrinti kuo platesnį šaltiniuose įvardytų vietovių istorinį, geografinį kontekstą, gyventojų antroponimiją, nustatyti oikonimų kitimų chronologiją ir galimas priežastis.

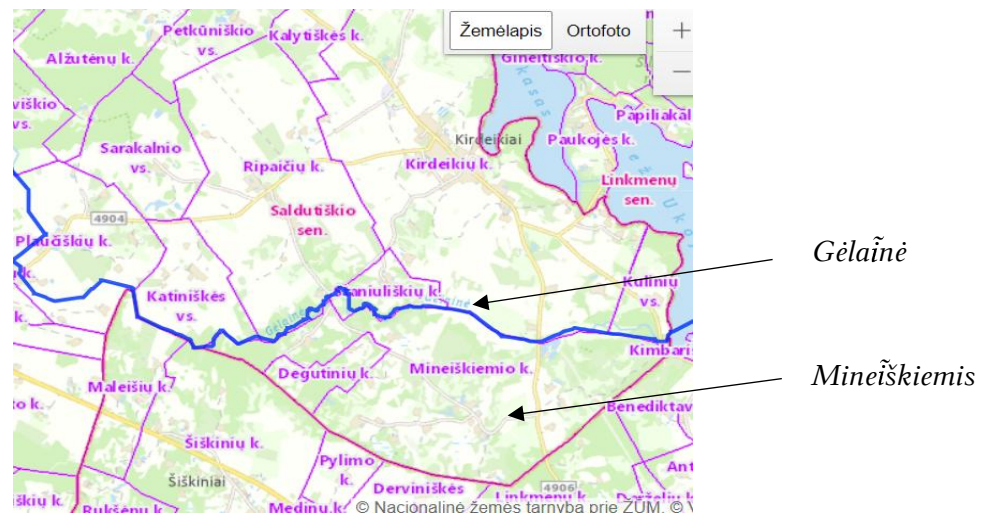
2. OIKONIMŲ UŽRAŠYMAI XVI–XVII AMŽIAUS ISTORIJOSE DOKUMENTUOSE

Dabartinis Meironų⁶ kaimas yra Ignalinos rajono savivaldybės Ignalinos seniūnijoje. Istorijos šaltiniuose pirmą kartą jis paminėtas XVI amžiaus vidurio (1554 m.) Linkmenų valsčiaus inventoriuje, kur užrašytas kaimas *Siolo Meyranskie*⁷ (LI 89–90), esantis pusė mylios nuo Linkmenų dvaro (*od dwora w poł mile*). Aprašoma, kad kaimo laukai galu arba šonu prasideda nuo Gėlainės upės (*które się poczynaiaj końcami albo bokami od rzeczki Gielony*) ir nuo Žvalkinės (Užvalkinės?) viensėdžio (užusienio) (*od zascianku, ktory zowia Żwołkinią*) bei nuo Stučių (?) kaimo vyskupo žemių (*od ziem biskupich siola Staciow*), šonu prasideda nuo šio

⁶ Iš gyvosios kalbos dažniau užrašyta vardininko forma *Méironai*, rečiau – *Méironys* (VK). Toliau straipsnyje vartojamas oficialus variantas *Méironys* (*Méironų*).

⁷ Šiame inventoriuje priesaga *-sk-* (*-skie*) pridėdama ir kitais atvejais, plg. įrašus *miasteczko Lyngmianskie* (LI 83) (= *Liñkmenys*), *Siolo Mineyszewskie* (LI 88) (= **Mineišiai*, dab. *Mineiškiemis*), *Siolo Kirdeykowskie* (= *Kirdeikiai*) (LI 96), todėl ji laikytina lenkinimo priemone.

kaimo viensėdžio (*bokiem od zascianku tegoż siola*), kitu galu – nuo Meigūnų (?) Kaniūkų sienos (*końcem drugim od sciany konieczney siola Mieyguncow Koniuchow*), kitu šonu – nuo Mineiškiemio kaimo sienos (*bokiem drugim od sciany siola Minieyszewiczow*). Kaimo viensėdžiai vienu galu ribojasi su vyskupo žemėmis (*leżą końcem ku ziemiom biskupim y od ziem biskupowych*), kitu galu – su Kaniūkų kaimu (*końcem drugim od sciany siola Koniuchow*), šonu susisiečia su šio kaimo šonine siena (*bokiem drugim od sciany boczney tegoż siola*). Iš inventoriuje nurodytų vietovardžių neabejotinai galima identifikuoti ir dabar žinomą Gėlainės upę bei šalia jos esantį Mineiškiemio kaimą, kurio senesnės formos buvo *Mineišiai* ir *Mineišėnai*⁸; dar žr. 1 paveikslą.

1 paveikslas. Gėlainės upės ir Mineiškiemio kaimo, su kuriais ribojasi 1554 metais paminėta gyvenvietė *Siola Meyranskie*, buvimo vieta. Žemėlapis © Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, © VšĮ Statybų sektoriaus vystymo agentūra, [2025]

Tame pačiame 1554 metų šaltinyje minimas dvi mylios nuo Linkmenų dvaro (*od dwora dwie mile*) esantis kaimas *Siola Untadryngi*, kurio žemių pirma galinė siena prasideda nuo Ešerinio ežero (*ku jezioru Oserun*), kita šoninė siena eina nuo karališko miško viensėdžio (*od zascianku puszczy j. k. msci*), trečia – nuo Dringio ežero (*od jeziora, ktore zowią Dryngi*) ir nuo ponui Mikalojui Narbutui priklausančio Juodinio ežero (*ktore zowią Jadynty*)⁹ bei Petro Narbuto gyvenvietės *Žėnūn* ar *Ziriūn*¹⁰, ketvirta siena – nuo minėto kaimo viensėdžio ir kelio iš Linkmenų į Salaką (LI 100). Kaimui *Untadryngi* lokalizuoti svarbus ir jo viensėdžių aprašas, kur minimi laukai, esantys Pabiržės saloje¹¹ (*na ostrowie, który zo(wią) Pobierze*) tarp dvaro šienaujama pievų, vadinamų Pabiržėmis, ir Asalnų bei Lūšių ežerų (*miedzy sianożęciami dwornemi Pobierzami a miedzy jeziozem Osolnem y jeziozem Lussem*). Nustatyti kaimo

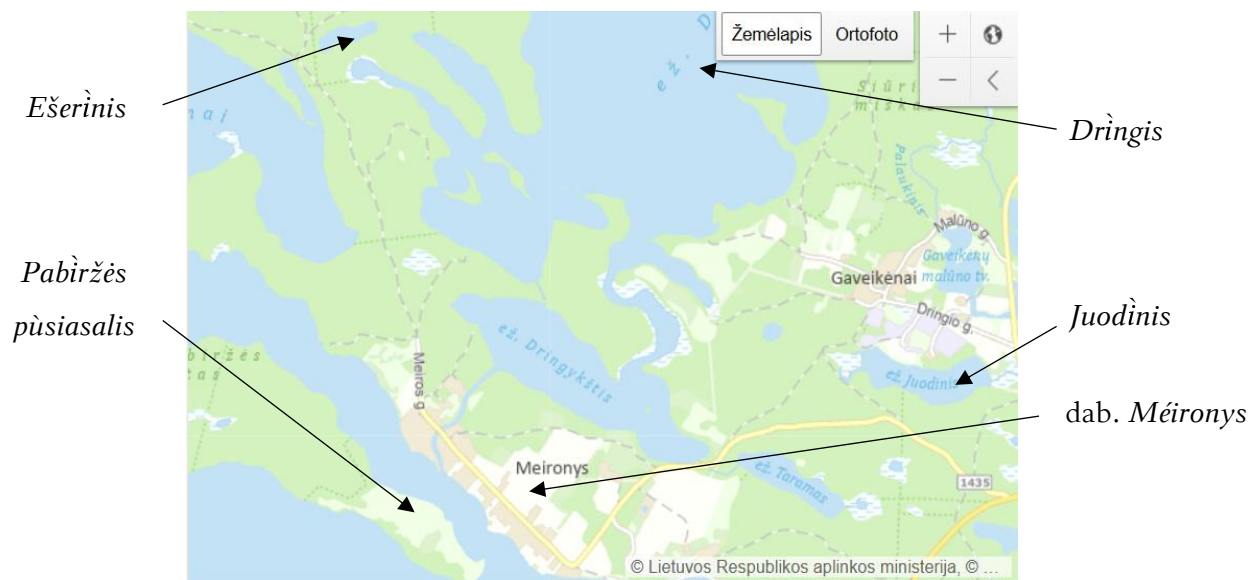
⁸ Plačiau dėl upėvardžio *Gėlainė* ir kaimo vardo *Mineiškiemis* bei senesnių jo formų **Mineišiai*, **Mineišėnai* žr. Bilkis 2023: 64–66, 84–86.

⁹ Juodinio ežeras tuomet galėjo būti vadintas **Juodintu*.

¹⁰ Inventorius publikuotas pagal 3 išlikusius nuorašus, K. Jablonskio vadinamus *A*, *B*, *C*, todėl pirmoji gyvenvietės vardo forma pateikta iš patikimiausio nuorašo *A*, o išnašoje nurodytas ir nuorašo *B* variantas.

¹¹ Iš tikrųjų tai yra ne sala, o pusiasalis.

**Antadringiai*¹² buvimo vietą nėra labai sunku, nes jis buvo tarp Ešerinio, Dringio¹³, Juodinio ežerų, karališko miško, kuris greičiausiai tapatintinas su dabartiniu Linkmenų mišku, ir kelio Linkmenys–Salakas. Jo vienkiemių žemės siekė Pabiržės pusiasalį. Toks geografinis apibūdinimas iš esmės atitinka dabartinio Meironų kaimo teritorijos išsidėstymą; žr. 2 paveikslą.

2 paveikslas. Antadringių kaimo vieta tarp Ešerinio, Dringio, Juodinio ežerų pagal 1554 metų aprašą. Žemėlapis © Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, © VŠĮ Statybų sektoriaus vystymo agentūra, [2025]

Tokias oikonimų bei kaimų buvimo vietas paliudija ir XVII amžiaus I pusės duomenys. Vilniaus tįjūnijos 1636 metų inventoriuje užrašytas Linkmenų dvarui priklausantis kaimas *Sioło Mejranj* (VTI₁ 21v). Aprašant jo žemes pažymėta, kad visas prievoles atlieka kartu su Tikminių (dab. Rukšėnų) kaimu¹⁴ (*Powinność Ich wewszj[st]tkim zarowno Siołem Tykmianskim*). Kaimui priklauso viensėdis *Zascianek Bolmirskis*, nuo kurio mokesčius moka asmuo *Brolinski Kasper*. Spėtina, kad asmenvardis *Brolinski* užrašytas klaidingai, nes Meironų kaimo gyventojų

¹² Pagal įrašą *Sioło Untadryngi* visų pirma galima rekonstruoti lietuvišką daugiskaitos formą **Antadringiai*, tačiau įmanomi ir variantai **Antadringis*, **Antadringė*, plg. panašius istorinius užrašymus *de Villa Kierdeyki*, *de Kirdeyki* 1743, 1753 (= *Kirdeikiai*), *de Stripeyki* 1756, *de Strypeyki* 1758, 1760 (= *Stripeikiai*), *de Villa Akriemi* 1748 (= *Akriemiai*), *de Mufteyki* 1750 (= *Musteikiai*) ir *de minieyszkiemi* 1758, *de mineyszkiemi* 1758, *de Mineyszkiemi* 1760 (= *Mineiškėmis*, *Mineiškėmis?*), *de Łapiekalni* 1760 (= *Lāpiakalnis*, *Lāpiakalnio?*) bei *de Antogowi* 1745 (= *Antāgavė*, iš *Antāgavės*), *de Antalksni* 1747 (= *Añtalksnė*, iš *Añtalksnės*) (Bilkis 2023: 51, 74–75, 115, 123). Istorinio užrašymo pradžios *Unta-* neabejotinai rodo rytų aukštaičiams būdingą dvigarsio [an] vertimą [un] (*Anta-*), dar plg. Linkmenų parapijos oikonimus *de Untogowie* 1744, 1746, 1748, 1750, 1753, 1754 (= *Antāgavė*), *de Vntokolnie* 1751 (= *Antākalnis*) (Bilkis 2023: 34), kitų rytų Lietuvos parapijų gyvenviečių vardus *de Vntamalkies* 1683 (= *Antāmalkėstė*) (Garliauskas 2004: 156), *Untabalta* 1819 (= *Antābaltė*) (Garliauskas 2005: 1046).

¹³ Tai, kad gyvenvietė turėtų būti šalia Dringio ežero, rodo ir oikonimo **Antadringiai* kilmė – tai priešdėlio *anta-* vedinys, kilęs iš ežero vardo *Dringis*.

¹⁴ Apie dabartinio Rukšėnų kaimo vardų kaitą plačiau žr. Bilkis 2024: 363–377.

sąrašė yra asmuo *Kasper Balinski*, greičiausiai tas pats viensėdį valdęs žmogus. Kadangi paminėti Tikminai (dab. Rukšėnai) yra netoli Mineiškiemio kaimo ir Gėlainės upės, galima manyti, kad 1554 ir 1636 metais minimos gyvenvietės *Siolo Meyranskie*, *Siolo Meýraný* buvo toje pačioje vietoje. Tą netiesiogiai patvirtina ir jų asmenvardžiai: 1554 metais ten gyveno asmuo *Andrzej Alechnowicz*, o 1636 metais – *Ianuk Aleknianis*, *Ian Alekniewicz*.

Tame pačiame 1636 metų inventoriuje užrašytas ir Antadringių kaimas: *Siolo Antýdrigi*¹⁵ (VTI_I 24v). Jam priklauso ir netoli dabartinių Meironų esantis Pabiržės viensėdis (*Zascianek Pobirziz*), kuriame gyveno asmuo *Stanisław Iozephowicz*, taip pat viensėdis **Asalninis* (*Zascianek Aselninis*), gyvenamas žmogaus, įvardyto kaip *Matul Dirwanski*. Kaip minėta, šalia dabartinių Meironų esanti Pabiržės gyvenvietė (tuomet – viensėdis) Antadringių kaimui priklausė ir 1554 metais. Asalninio viensėdis¹⁶ neabejotinai buvo prie Asalnų ežero, besidriekiančio iki nūnykščių Meironų. Taigi galima teigti, kad 1636 metais paminėtų Antadringių buvimo vieta turėjo būti tokia pati, kaip ir 1554 metų gyvenamosios vietos *Siolo Untadryngi*, o oikonimu **Antadringiai* tuomet buvo vadinamas dabartinis Meironų kaimas.

3. GYVENVIEČIŲ VARDŲ KAITA IR NUSISTOVĖJIMAS

Vėlesni užrašymai jau atspindi oikonimų kaitą. Vilniaus tijūnijos 1732 metų inventoriuje užrašytas Antadringio kaimas, dar vadinamas Meironimis: *Wies Untydryngi*¹⁷ *alias*¹⁸ *Meyraný* (VTI_{II} 6). Jam, be kitų, priklauso Pabiržės (*Zascianek Pobirzis*) bei Asalninio (*Zascia[nek] Osolninis*) viensėdžiai, kurie šiam kaimui priskirti ir 1636 metų inventoriuje. Be to, surašant gyventojus fiksuotas bajoras *Michał Haydukian Boiarzyn*, o 1636 metų šaltinyje užrašytas bendrašakniu asmenvardžiu vadinamas žmogus *Baltromieý Hayduk*. Taigi šių vietovių, kurių paminėjimus skiria bemaž 100 metų, tapatumą patvirtina tiek geografinis, tiek antroponiminis kontekstas. Vadinasi, Antadringių kaimas XVIII amžiaus I pusėje imtas vadinti ir Meironimis.

Šiame 1732 metų šaltinyje minimas kaimas *Wies Rypaycie* (VTI_{II} 5). Jam priklausė viensėdis, kuriame gyveno asmuo *Marcin Mickiewicz*, ir viensėdis *Balinifzki*, *alias Bolmirski*. Prisimenant, kad 1636 metų inventoriuje *Bolmirskis* apibūdintas kaip Meironų kaimui priklausantis viensėdis, galima konstatuoti oikonimų kitimą: kaimas, seniau vadintas Meironimis, XVIII amžiaus I pusėje pradėtas vadinti Ripaičiais. Dabartinis Ripaičių kaimas¹⁹

¹⁵ Forma *Antýdrigi* neabejotinai yra raštininko riktas praleidus raidę *n* (t. y. turėtų būti *Antýdringi*). Tokių klaidingų užrašymų praleidžiant raides istorinėje oikonimijoje pasitaiko neretai, plg. atvejus su praleista *n* de *Antakiawa* 1729 (= **Antakiaunė*), de *Asaliszki* 1752 (= **Asalniškis*) (Bilkis 2023: 32, 35, 39).

¹⁶ Plačiau apie šios gyvenvietės ir jos vardų istoriją žr. Bilkis 2023: 39–44.

¹⁷ Forma *Untydryngi* (ne *Untadryngi*), matyt, yra raštininko padarinys, atsiradęs dėl po to einančios *y* įtakos, plg. panašius oikonimų užrašymo atvejus ex *Villa Łyszczycy* 1751 (= **Lūšýkštis*, **Lūšýkščiai*), de *Pásieyty* 1752 (= *Páisetė*) (Bilkis 2023: 63, 64).

¹⁸ Lot. *alias* = ‘kitaip’.

¹⁹ *Ripaičiai* – kaimas Utenos r. sav. Saldutiškio sen. Oikonimas greičiausiai kildintinas iš avd. **Ripaitis*, dėl kurio plg. pvd. *Ripas*, *Ripelis* (PDB). Tokios šaknies asmenvardžio buvimą Linkmenų parapijoje gali rodyti, matyt, iš avd. *Ripelis* kilęs kaimo vardas *Ripėlialaukis*, kuris Linkmenų bažnyčios metrikuose užrašytas nuo XVIII amžiaus

yra prie Gėlainės upės, ribojasi su Mineiškiemiu, taigi jo geografinė padėtis atitinka 1554 metais pateiktą Meironų teritorijos aprašymą; dar žr. 3 paveikslą.

3 paveikslas. Dabartinio Ripaičių (buv. Meironų) kaimo vieta. Žemėlapis © Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, © VŠĮ Statybų sektoriaus vystymo agentūra, [2025]

Oikonimų kaitos procesas atsispindi ir 1744 metų Vilniaus vyskupijos sinodo parapijų ir gyvenviečių sąrašė, kuriame yra Linkmenų parapijai priklausantys kaimai *Meyrány feu*²⁰ *Rypáycie* ir *Untydryngie* (SDV 82). Kaip matyti, šiuo atveju dar išlaikytas senesnis dabartinio Ripaičių kaimo vardas *Méironys*, jau turintis vėlesnį variantą, o oikonimas **Antadringiai* pateiktas be varianto. Vietovardžių variantiškumą bei virsmą aiškiai galima atsekti ir 1761 metų Vilniaus tijūnystės ekonomijos inventoriuje, kuriame užrašyti kaimai *Wies Rypaycie v.*²¹ *Meyrany* (VTEI 12) ir *Wies Meyrany v. Untydryngi* (VTEI 13). Meironų, arba Antadringių, kaimui priklausė Pabiržės kaimas ir viensėdis (*Pobirzyś*). Ši gyvenvietė jau kelis kartus minėta ankstesniuose šaltiniuose kaip Antadringių kaimo priklausinys.

Analizuojant kiek vėlesnių istorijos šaltinių duomenis galima matyti po oikonimų variavimo laikotarpio atsiradusį nusistovėjimą. Breslaujos dekanato 1782–1783 metų vizitacijos dokumentuose įrašytas Linkmenų parapijos kaimas *Rypajcie*, priklausantis Linkmenų dvarui (BrslDV 139) ir Palūšės parapijos kaimas *Mejrany*, esantis pusė mylios nuo Linkmenų (BrslDV 372). Panašūs duomenys surašyti ir 1784 metų Breslaujos dekanato vietovardžių sąvade: čia užfiksuotas Vilniaus tijūnystės kaimas *Rypaycie*, esantis Linkmenų parapijoje (BrslDVS 212) ir tos pačios tijūnijos kaimas *Meyrany*, priklausantis Palūšės parapijai (BrslDVS 337). Šie dokumentai liudija, kad XVIII amžiaus II pusėje susikūrusiai Palūšės

pabaigos: *Rypela* 1790 (LkmKr_{III} 172). Gana netolimoje Daugailių parapijoje XVIII amžiaus pradžioje užfiksuotas bendrašaknis asmenvardis *Casimirus Ripinfski* 1706 (DglKr 217v).

²⁰ Lot. *feu* = 'arba'.

²¹ Taip įrašė sutrumpintas lot. *vel* = 'ar, arba'.

parapijai priklausė netoli Palūšės esantis Antadringių kaimas, jau vadinamas tik Meironimis, o Linkmenų parapijos teritorijoje buvo arčiau Linkmenų išsidėstęs Ripaičių kaimas, jau nevadinamas Meironimis.

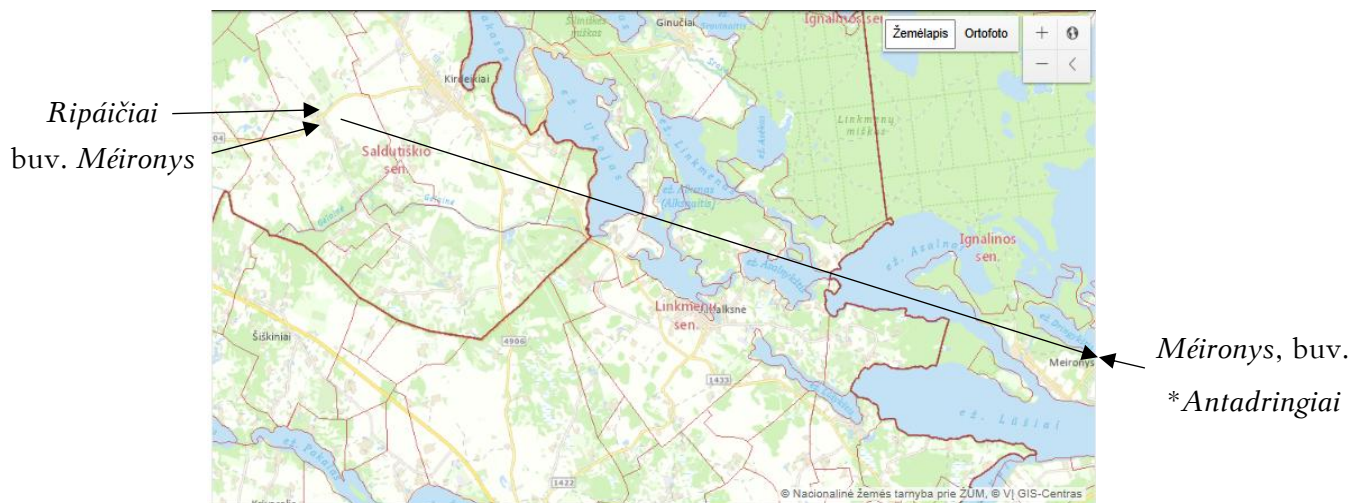
Išlikusiose Linkmenų bažnyčios metrikų knygose, kurių įrašai prasideda nuo 1708 metų, buvęs Meironų kaimas vadinamas tik Ripaičiais, o buvęs Antadringių kaimas – tik Meironimis. Nors šiuose šaltiniuose nėra gyvenviečių geografinių aprašų, nenurodomi priklausantys viensėdžiai ir pan., tačiau jas identifikuoti nesunkiai galima pagal nurodytus asmenvardžius. Iš metrikų įrašų matyti, kad Ripaičiuose gyventa asmenų, kurių antrieji asmenvardžiai buvo *Alekna*, *Guiga*, *Klimašauskas* (ir atitinkami moteriški antroponimai), plg. įrašus: krikšto tėvas *Iosephg Alechna de villa Rypaicie* 1708 (LkmKr₁ 4); krikšto tėvas *Iosephg Alechna de villa Rypaicie* 1710 (LkmKr₁ 8); tėvai *Math... Alechna et Agnetis Lupikicia de Rypaicie* 1711 (LkmKr₁ 9v); krikšto motina *Agnete Alech'owa de Rypaicie* 1712 (LkmKr₁ 13); tėvai *Mathia alechna et Agnetis Lupikicia de rypaicie*; krikšto motina *Catharina alechnowa De Rypaicie* 1721 (LkmKr₁ 44); tėvai *Adami Guyga et Sophia* 1725 (LkmKr₁ 60v); tėvai *Andrea Klimaszewski et Catharinæ Guygowna de villa Rypayci* 1727 (LkmKr₁ 65v); krikšto tėvas *Ionas Guyga <...> Rypaycen* 1730 (LkmKr₁ 73v); krikšto motina *Regino oleknicy de villa Ripacy* 1738 (LkmKr₁ 98). Jau aptartame panašaus laikotarpio (1732 m.) inventoriuje kaimo *Rypaicie* gyventojais nurodyti *Ian Guygo*, *Maciey Olechno*, *Kazimierz Olechno*, *Adam Guygo*. Kiek vėlesnis (1761 m.) šaltinis liudija, kad kaime *Rypaicie v. Meyrany* gyveno *Ian Guygo*, *Adam Olechno*, *Jerzy Olechno*, *Andr... Klimafzewski*. Asmenvardžiais *Math... Alechna* (*Mathia alechna*) ir *Maciey Olechno*, *Adami Guyga* ir *Adam Guygo*, *Ionas Guyga* ir *Ian Guygo*, *Andrea Klimaszewski* ir *Andr... Klimafzewski* gali būti įvardyti netgi tie patys asmenys. Bažnytinėje knygoje Meironimis vadinamoje gyvenvietėje užrašyti asmenys tėvai *Casimiri Haidukan et Elisabetha Dawboricia de Meyrany* 1711 (LkmKr₁ 10v); krikšto motina *Catharina Haidukienowa de Meyr... 1711* (LkmKr₁ 10v); tėvai *Nicolai Haidukian et Catharinæ Rastencia de Meirany* 1712 (LkmKr₁ 12); motina *Chrystynæ Haidukicia de Meyrany*, krikšto tėvas *Casimirg Haidukian de Meyrany* 1712 (LkmKr₁ 12); tėvas *Mathiæ Gaidelif*, krikšto tėvas *Nicolag Haidukian de Meyrany* 1712 (LkmKr₁ 14v); krikšto tėvas *Casimirus Haidukian de Meirany* 1714 (LkmKr₁ 20); tėvai *Michaelis Rymszelis et Marianna Haydukowna de Meyrany* 1715 (LkmKr₁ 24v); tėvas *Nicolai Rymfelif de villa Meyrany* 1718 (LkmKr₁ 31); krikšto tėvai *Nicolag Eydukian et Eva Eydukowna de Meyrany* 1725 (LkmKr₁ 60v). Tokiais pačiais asmenvardžiais gyvenvietės *Wies Untydryngi alias Meyranj* gyventojai įvardijami ir 1732 metų inventoriuje, plg. *Michał Haydukian Boiarzyn*, *Mikul Rymszel*, *Matyasz Gaidelis*. Antroponimai *Nicolai Haidukian* (*Nicolag Haidukian*) ir *Michał Haydukian*, *Mathiæ Gaidelif* ir *Matyasz Gaidelis*, *Michaelis Rymszelis* (*Nicolai Rymfelif*) ir *Mikul Rymszel* greičiausiai įvardija tuos pačius žmones.

4. OIKONIMO PERKĖLIMO PRIEŽASTYS

Išanalizuoti oikonimų raidos duomenys leidžia teigti, kad senesnis dabartinio Meironų kaimo vardas buvo **Antadringiai* ar pan.²², kuris XVIII amžiaus viduryje nunyko šiam kaimui vadinti perkėlus dabartinio Ripaičių kaimo buvusį vardą *Méironys*²³: **Antadringiai* → *Méironys*; *Méironys* → *Ripáičiai*; dar žr. 4 paveikslą. Atsižvelgiant į Įvade apžvelgtus perkeltinių vietovardžių susidarymo būdus, konstatuotina, kad šis Linkmenų parapijos oikonimų kaitos atvejis nėra įprastas. Prisimenant kelių tyrėjų pateiktas perkeltinių vardų klasifikacijas pastebėtina, jog perkėlto oikonimo *Méironys* negalima laikyti nei analoginiu, nei metaforiniu, nei metoniminiu, taip pat jis nėra lyginamasis. Svarstyti, ar tai nėra su šių kaimų gyventojų vidine migracija susijęs atvejis (tada tai būtų migracinis toponimas). Įmanoma, kad buvusio Meironų (dab. Ripaičių) kaimo gyventojas (gyventojai) persikėlė gyventi į buv. Antadringių (dab. Meironų) kaimą kartu atsinešdamas (atsinešdami) ir pirmojo vardą. Tačiau istorinės antroponimijos duomenys to nerodo: oikonimo *Méironys* (dab. *Ripáičiai*) perkėlimo metu, nematyti gyventojų persikėlimo iš Ripaičių kaimo į Antadringių (dab. Meironų) kaimą faktų. Tuo laiku, kai oikonimo perkėlimo procesas dar nebuvo prasidėjęs (1636 m.), Meironų (Ripaičių) kaime gyveno asmenys ...*azulis Karpis, Kasper Baleckienas, Staniuk nowik, Kasper Balinski, Adam Balinski, Woyciech Rawkanis, Ianuk Aleknianis, Ian Alekniewicz, Mikołay Rodzios, Woźciech Sopkowski, Szjman Grjciunas, Iurgis Gudunas, Adam Mickiewicz* (VTI_I 21v). Bemaž po 100 metų, kai jau fiksuojama oikonimų kaitos pradžia, Antadringių (Meironų) kaime užrašyti gyventojai *Ian Pīluogolis, Krzysztof Grynian, Michał Haydukian* (bajoras), *Piotr Bulko, Mikul Rymszel, Tomasz Szolna* (bajoras), *Matyasz Gaydelis* 1732 (VTI_{II} 6), o Ripaičiuose – *Ian Guygo* (bajoras), *Maciey Olechno, Kazimierz Olechno, Adam Guygo, Marcin Mickiewicz* (VTI_{II} 5). Kaip rodo antroponiminė medžiaga, abiejose gyvenvietėse nėra nė vieno tuo pačiu asmenvardžiu įvardyto asmens, todėl oikonimo *Méironys* perkėlimo dėl gyventojų vidinės migracijos hipotezė nėra galimà.

²² Apie tai, kad *Meironys* seniau vadinti *Antadringe* (*Untadringe*), pastebėta ir kitų tyrėjų (Tyla 1966: 32; Matkevičius 2019: 216–218), tačiau jo kaitos istorija šiuose darbuose nebuvo tirta.

²³ Šis faktas paneigia dabartiniais laikais tarp jaunesnės kartos vietinių gyventojų susiformavusį gana populiarų įsitikinimą, kad Meironų kaimo vardas kilo iš per kaimą tekančios upės vardo *Meira* ar *Meirona*. Tokiu teiginiu įtikėjus pagrindinė kaimo gatvė pavadinta *Meiros gatve* (žr. REGIA), 2010 metais išleistame Aukštaitijos nacionalinio parko žemėlapyje upė vadinama *Meira* (*Meirona*), nors tikrasis jos vardas yra *Dringykščia* (žr. LUETK). Iš tikrųjų manant, kad oikonimas *Méironys* gali būti upėvardinės kilmės, tos upės reikėtų ieškoti dabartiniame Ripaičių kaime, tačiau, kaip minėta straipsnio pradžioje, per jį teka ne *Meira*, o *Gėlainė*. Todėl galima teigti, kad oikonimas *Méironys* (*Méironai*) greičiausiai kilęs iš avd. *Méironas, Meironis* (PDB) (dar žr. Razmukaitė 1993: 144). Pavardės su *Meir-* paplitusios daugiausia šiaurės Lietuvoje, tačiau šios šaknies asmenvardžių XVII amžiaus pabaigoje būta nedaug nuo Linkmenų nutolusioje Daugailių parapijoje, plg. *Stanislaus Meiralis* 1690 (DglKr 26), o XVIII a. II pusėje jų užrašyta Užpalių, Švenčionių bažnyčios metrikuose: *Marianna Meyriczia, Catharina Meyriczia* 1776 (UžpKr 80v), *Georgius Meyro* (ŠvnčMr 26v), *Anna Meyrowa* 1784 (ŠvnčMr 31v).

4 paveikslas. Dabartinių Ripaičių ir Meironų kaimų vardų kaita. Žemėlapis © Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, © VšĮ Statybų sektoriaus vystymo agentūra, [2025]

Toliau analizuojant šio reiškinių priežastis atkreiptinas dėmesys į istorijos šaltiniuose matomus netiesioginius kai kurių gyventojų, paminėtų užrašant abu kaimus, ryšius. Visų pirma išryškėja sąsajos tarp Meironyse (dab. Ripaičiuose) ar kitur gyvenusių Balinskių ir Antadringiuose (dab. Meironyse) minimų Aidukėnų (Aidukų), plg. krikšto metrikų įrašus: tėvai *Casimiri Alechna de villa Rypaicie et Marian'æ Gaizucicia*, krikšto motina *Magdalena Balinska de oppido Vilnensi* 1710 (LkmKr_I 8v); krikšto motina *An'a Balinskicia de Rypaicie* 1711 (LkmKr_I 11); tėvai *Casimiri Haidukan et Elifabethæ Dawboricia de Meyrany*, krikšto tėvas *Georgig Balinski de Oppido Vilnensi* 1711 (LkmKr_I 10v); tėvas *Nicolai Haidukian et Chrystynæ Rostenicia de villa Meyrany*, krikšto tėvas *Georgius Balinski de oppido Wilnensi* 1713 (LkmKr_I 15v); krikšto tėvai *Georgig Balinski de Oppido Vilnensi cum Chryftyna Haidukianowa de villa Meirany* 1713 (LkmKr_I 16). Iš metrikų matyti, kad vilnietė *Magdalena Balinska* buvo Ripaičių gyventojų naujagimio krikšto motina, 1711 metais šiame kaime užrašyta Ona Balinskyčia, o Vilniaus gyventojas Jurgis Balinskis bent dukart fiksuotas kaip Meironų (buv. Antadringių) kaimo gyventojų Kazimiero Aidukėno su žmona Elžbieta ir Mykolo Aidukėno²⁴ su žmona Kristina vaikų krikstatėvis. Be to, minėtas asmuo bent vieną kartą krikštijo kartu su šio kaimo gyventoja Kristina, kuri greičiausiai buvo ta pati Mykolo Aidukėno žmona. Čia dar pravartu prisiminti, kad Aidukai (vėliau Aidukėnai) dabartiniuose Meironyse ir Balinskiai dabartiniuose Ripaičiuose gyveno bent nuo XVII amžiaus I pusės, plg. *Baltromiey Hayduk* (*Siolo Antydrigi*) 1636 (VTI_I 24v) ir *Kasper Balinski*²⁵, *Adam Balinski* (*Siolo Meyranj*) 1636 (VTI_I 21v). Remiantis nustatytais asmenų ryšiais atsargiai aptartina oikonimo *Méironys* perkėlimo dėl socialinių ar psichologinių dingsčių galimybė. Galbūt visi šaltiniuose paminėti Balinskiai, t. y. dabartiniuose Ripaičiuose (buv. Meironyse) gyvenę *Kasper Balinski*, *Adam*

²⁴ 1732 metų inventoriuje nurodyta šio žmogaus bajoriška kilmė, plg. *Michał Haydukian Boiarzyn* (VTI_{II} 6).

²⁵ Inventoriuose paminėtas viensėdis *Zascianek Bolmirskis* 1636, už kurį mokesčius mokėjo asmuo Kasperas Balinskis, vėliau (1732 m.) vadintas dviem vardais – *Balinijzki*, *alias Bolmirski*. Oikonimas *Balinijzki*, matyt, ir kilo iš Kasparo Balinskio antrojo asmenvardžio lietuviškos formos **Balinis*.

Balinski 1636, *An'a Balinskicia* 1711 ir vilniečiai *Magdalena Balinska* 1710, *Georgig Balinski* 1711 (*Georgius Balinski* 1713), buvo tos pačios giminės nariai. Kaip jau minėta, jie palaikė artimus santykius su dabartiniuose Meironyse (buv. Antadringiuose) gyvenusiais Aidukėnais. Vien tai, jog Vilniuje gyvenęs Jurgis Balinskis buvo Kazimiero ir Mykolo Aidukėnų vaikų krikštatėvis, kartu su Mykolo žmona krikštijo dar vienos šeimos naujagimį, rodo šio asmens svarbą, jam rodytą dėmesį. Todėl neatmestina, kad Antadringiai tapo Meironimis norint parodyti pagarbą Balinskių giminei ar konkrečioms jos atstovams. Reikia turėti omenyje ir tai, jog Mykolas Aidukėnas priklausė bajorų luomui, o bajorams buvo būdinga gyvenvietes pavadinti kieno nors garbei: pavyzdžiui, šitaip atsirado oikonimai *Alizavà* (žr. VLE_e), *Ignalinà* (žr. Bilkis 2016: 274–293). Kita vertus, perkėlimą galėjo inspiruoti kitos nežinomos ekstralingvistinės aplinkybės.

5. IŠVADOS

1. Dabartinis Ripaičių kaimas, priklausęs istorinei Linkmenų parapijai, XVI–XVII amžiuje buvo vadinamas *Méironimis* (*Méironais*): *Siolo Meyranskie*, *Siolo Meyranj*.

2. Šiuometinio Meironų kaimo, taip pat priklausiusio istorinei Linkmenų parapijai, pirminis vardas buvo **Antadringiai* ar pan. Tą rodo jo užrašymai XVI–XVII amžiaus istorijos šaltiniuose: *Siolo Untadryngi*, *Siolo Antjdrigi*.

3. Įrašai XVIII amžiaus pradžios ir vidurio šaltiniuose (*Wies Untydryngi alias Meyranj* ir *Wies Rypaycie*; *Meyrány feu Rypáycie* ir *Untydryngie*; *Wies Rypaycie* v. *Meyrany* ir *Wies Meyrany v. Untydryngi*) liudija prasidėjusį oikonimo *Méironys* perkėlimo procesą: juo pradėtas vadinti Antadringių kaimas.

4. Vėlesni (XVIII amžiaus pabaigos) istoriniai duomenys rodo, kad šiuo laiku oikonimų kaitos procesas jau yra pasibaigęs ir nusistovėjęs kitų vardų vartojimas: buvęs Meironų kaimas vadinamas *Ripaičiais* (*Rypaycie*), o Antadringių kaimas – *Méironimis* (*Meyrany*).

5. Iširtas onimų raidos atvejis rodo, kad lietuvių perkeltinių gyvenamųjų vietų vardų formavimosi procesas nebuvo vienalytis, oikonimijoje būta įvairesnių, specifinių perkeltinių onimų susiformavimo būdų. Oikonimo *Méironys* perkėlimo atvejis nėra tipinis, nes vietovardį pernešus kitai gyvenvietei vadinti neišliko, t. y. buvo pakeistas visiškai kitu oikonimu, ir pirmojo kaimo vardas, nors paprastai perkeltinių toponimų radimosi pagrindu esantys pirminiai vietovardžiai yra išlaikomi. Be to, perkeltu oikonimu pavadinta ne nauja gyvenvietė, o pirminį vandenvardinės kilmės vardą jau turėjęs kaimas.

6. Šio perkeltinio kaimo vardo atsiradimo motyvacija nesietina su gamtinių, socialinių, politinių ir dar kitokių ypatybių panašumu, jis neatsirado lyginant, išskiriant ar vaikantis mados. Nors perkėlimo priežastys nėra aiškios, galima spėti jas esant susijusias su dabartinio Meironų kaimo gyventojų Aidukėnų ir Ripaičiuose gyvenusių Balinskių bei jų giminių tarpusavio ryšiais, išryškėjusiais išanalizavus XVII amžiaus II pusės ir XVIII amžiaus I pusės istorijos šaltinius. Negalima atmesti, kad šį reiškinį inspiravo šių žmonių santykių nulemtos socialinės ir (ar) psichologinės paskatos.

7. Oikonimo *Méironys* perkėlimo faktas svarbus aiškinantis jo ir su šiuo procesu susijusio kaimo vardo *Ripáičiai* raidą, chronologiją, kilmę, taip pat kuriant dabartinio Meironų kaimo toponimijos mikrosistemą.

SUTRUMPINIMAI

avd. – asmenvardis; buv. – buvęs; dab. – dabartinis; Jon – Jonavà; k. – kaimas; Kn – Kaūnas; Kp – Kùpiškis; lot. – lotynų; m. – metai; Mlt – Molétai; Prn – Príenai; r. – rajonas; r. sav. – rajono savivaldybė; Rs – Raséiniai; sen. – seniūnija; sr. – sritis; vs. – viensėdis; Zr – Zarsaĩ

ŠALTINIAI IR LITERATŪRA

Baliulis Algirdas 2016: Iš Kamajų dvaro ir parapijos praeities [From the Past of the Kamajai Manor and Parish]. – *Kamajai*, vyr. redaktorius, sud. V. Mačiekus, Vilnius: Versmė, 143–153.

Balode Laimute 2022: Eksotiskie vietvārdi Latvijas kartē [Exotic place names on the map of Latvia]. – *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi* 17, 161–175.

Bilkis Laimutis 2016: Ignalinos miesto ir jo vardo raida bei kilmė [Development and Origin of Ignalina and Its Name]. – *Acta Linguistica Lithuanica* 75, 274–293.

Bilkis Laimutis 2023: *Neišlikę Linkmenų bažnyčios XVIII amžiaus metrių oikonimai* [Non-Extant Oikononyms from Linkmenys Church Records of the 18th Century], Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. DOI: <https://doi.org/10.35321/e-pub.65.linkmenu-istoriniai-oikonimai>.

Bilkis Laimutis 2024: Iš Linkmenų parapijos oikonimų kaitos istorijos: **Tikminaĩ / *Tikmenaĩ → Rukšėnaĩ* [From the History of the Change of Oikononyms in Linkmenys Parish: **Tikminaĩ / *Tikmenaĩ → Rukšėnaĩ*]. – *Baltistica* 59(2), 363–377. DOI: [dx.doi.org/10.15388/baltistica.59.2.2548](https://doi.org/10.15388/baltistica.59.2.2548).

Brink Stefan 2016: Transferred Names and Analogy in Name-formation. – *The Oxford Handbook of Names and Naming*, ed. C. Hough, Oxford University Press, 158–166. DOI: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199656431.001.0001>.

BRMŠ II: *Baltų religijos ir mitologijos šaltiniai 2. XVI amžius* [Baltic Religion and Mythology Sources 2. 16th Century], sud. N. Vėlius, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2001.

BrsIDV: *Breslaujos dekanato vizitacija 1782–1783 m.* [Visitation of the Breslau Deanery in 1782–1783], sud. R. Firkovičius, Vilnius: Lietuvių katalikų mokslo akademija, 2008.

BrsIDVS: *[Breslaujos dekanato vietovių sąrašai. 1784 m.]*²⁶ [1787 Lists of Place Names of the Breslau Deanery], LVIA, F. SA, B. 19252.

²⁶ Čia ir toliau šaltinių ir literatūros sąrašė laužtiniuose skliaustuose kursyvo šriftu straipsnio autoriaus rašomi aprašomojo pobūdžio šaltinių pavadinimai, kai šaltinis oficialaus pavadinimo neturi arba šis yra neįskaitomas.

- DglKr: *[Daugailių bažnyčios 1685–1731 m. krikšto metrikų knyga]* [Daugailiai Church baptism register for 1685–1731], LVIA, F. 3003, Apr. 6, B. 1.
- EKNR: *Eesti kohanimeraamat* [Dictionary of Estonian Place Names], koostanud M. Kallasmaa, E. Saar, P. Päll, M. Joalaid, A. Kiristaja, E. Ernits, M. FASTER, F. Puss, T. Laansalu, M. Alas, V. Pall, M. Blomqvist, M. Kuslap, A. Šteingolde, K. Pajusalu, U. Sutrop, toimetanud P. Päll, M. Kallasmaa, Tallin: Eesti Keele Sihtasutus, 2016.
- Gałkowski Artur 2024: *Aktualizowana lista podstawowych haseł terminologii onomastycznej w języku polskim* [An Updated List of Basic Onomastic Terminology Entries in Polish]. Prieiga internete: <https://www.onomastics.uni.lodz.pl/info/additional-resources>.
- Garliauskas Vidas 2004: *XVII a. Molėtų bažnyčios krikšto ir santuokos metrikų knyga* [Molėtai Church Christening and Marriage Register from the 17th Century], Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- Garliauskas Vidas 2005: Tauragnų valsčiaus kaimų vardai istorijos šaltiniuose [Names of Villages in Tauragnai Parish in Historical Sources]. – *Tauragnai*, vyr. redaktorius, sud. V. Mačiekus, Vilnius: Versmė, 1041–1063.
- Kaups Matti 1966: Finnish Place Names in Minnesota: A Study in Cultural Transfer. – *Geographical Review* 56(3), 377–397.
- Kiseliūnaitė Dalia 2020: *Klaipėdos krašto toponimai. Istorinis ir etimologinis registras* [Toponyms of the Klaipėda Region. Historical and Etymological Register], Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- Kregždys Rolandas 2009: *Sūduvių knygelė* – vakarų baltų religijos ir kultūros šaltinis: formalioji analizė [“Yatvigion book” as Source on the Western Baltic Religion and Culture: Formal Analysis]. – *Tautosakos darbai* 38, 169–183.
- Laansalu Tiina 2019: Transferred Place Names in Central Harjumaa. – *Linguistica Uralica* 55(2), 109–125. DOI: [dx.doi.org/10.3176/lu.2019.2.02](https://doi.org/10.3176/lu.2019.2.02).
- LI: *Istorijos archyvas 1. XVI amžiaus Lietuvos inventoriai* [Historical Archive 1. Lithuanian Inventories of the 16th Century], sud. K. Jablonskis, Kaunas: „Meno“ spaustuvė, akc. b-vės „Varpas“ spaustuvė, 1934.
- LkmKr_I: *Księga Metryk Chrzestnych Kosciola Parafialnego Lyngmianskiego od Roku 1708. Januarji 10 dnia do Roku 1740 Apryla 24. Dnia* [The Book of Baptismal Records of the Linkmenys Parish Church from January 10, 1708 to April 24, 1740]. Saugoma Linkmenų bažnyčios archyve.
- LkmKr_{III}: *Księga Metryk Chrzestnych Kosciola Parafialnego Lyngmiańskiego od Roku 1760. Novembra 9. dnia do Roku 1790. Novembra 25. Dnia* [The Book of Baptismal Records of the Linkmenys Parish Church from November 9, 1760 to November 25, 1790]. Saugoma Linkmenų bažnyčios archyve.

- LUETK: *Lietuvos Respublikos upių, ežerų ir tvenkinių kadastras (žemėlapis)* [The Rivers, Lakes and Ponds Cadaster of the Republic of Lithuania (Map)], Vilnius: Aplinkos apsaugos agentūra. Prieiga internete: <https://uetk.biip.lt/zemelapis/> [žiūrėta 2025-04-02].
- LVŽ IV: *Lietuvos vietovardžių žodynas* [Dictionary of Lithuanian Toponyms] 4: I–J, L. Bilkis, G. Blažienė, A. Ragauskaitė, D. Sviderskienė, atsak. red. L. Bilkis, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2021.
- LVŽ V: *Lietuvos vietovardžių žodynas* [Dictionary of Lithuanian Toponyms] 5: *Kabacevičynė–Kažūkienė*, L. Bilkis, A. Ragauskaitė, D. Sviderskienė, D. Tamulaitienė, atsak. red. L. Bilkis, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas, 2024.
- Matkevičius (Matusa) Romutis 2019: *Ignalinos kraštas. Vietovių istorinė – statistinė apžvalga amžių tėkmėje* [Ignalina Region. Historical and Statistical Overview of Localities through the Ages], Vilnius: „Diemedžio“ leidykla.
- OMP: *Onomastyczna mapa Polski. Sieczka* [Onomastic map of Poland. Sieczka]. Prieiga internete: <https://onoma.uw.edu.pl/entry/view/261>.
- OS: *Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika / Osnovnaja sistema i terminologija slavjanskoj onomastiki / Grundsystem und Terminologie der slawischen Onomastik*, odgovoren urednik B. Vidoeski, Skopje: Makedonska akademija na naukite i umetnostite, 1983.
- PDB: *Lietuvių kalbos instituto lietuvių kalbos išteklių informacinė sistema „E. Kalba“: Pavardžių duomenų bazė* [The Institute of the Lithuanian Language Informational System of the Lithuanian Language Resources: The Surnames Database]. Prieiga internete: <https://ekalba.lt/pavardziu-duomenu-baze/> [žiūrėta 2025-04-02].
- Podolskaja Natalja V. 1978: *Slovar russkoj onomastičeskoj terminologii* [Dictionary of Russian Onomastic Terminology], Moskva: Nauka.
- Rayburn Alan 1999: The Transfer of Scottish Placenames to Canada. – *Names* 47(3), 313–323.
- Razmukaitė Marija 1993: Oikonimų, atsiradusių iš asmenvardžių su patroniminėmis priesagomis, paplitimas Lietuvoje [The Prevalence of Oikonyms Derived from Personal Names with Patronymic Suffixes in Lithuania]. – *Lietuvių kalbotyros klausimai* 32, 133–165.
- REGIA: *Regionų geoinformacinės aplinkos paslauga* [Regional Geoinformation Environment Service], Vilnius: Valstybės įmonė Registrų centras. Prieiga internete: <https://www.regia.lt> [žiūrėta 2025-04-02].
- Rutkiewicz-Hanczewska Małgorzata 2019: Nazewnicze powroty w kontekście językowych uniwersaliów. Dawne i współczesne nazwy miejscowe o charakterze międzynarodowym [The Return of Names in the Context of Language Universals: Ancient and Contemporary Local Names with an International Character]. – *Onomastyka* 63, 31–51. DOI: [dx.doi.org/10.17651/ONOMAST.63.3](https://doi.org/10.17651/ONOMAST.63.3).

- SDV: *Synodus dioeciesana Vilnensis ab illuſtriffimo, excellentiffimo ac reverendiffimo domino D. Michaele Ioanne Zienkowicz dei & apoſtolicæ ſedis gratiâ epifcupo Vilnensi in eccleſia cathedrali ſua, Anno dni MDCCXLIV. Diebus 10. 11. 12 m. Febr. celebrata*, Vilnæ Sacr: Reg: Majeſtatis Akadem: Soc: JESU.
- Subačius Kęstutis 2014: Sūduviai tremtiniai – įžymieji gintarautojai Semboje [Sūduva's Exiles – the Famous Amber Collectors]. – *Terra Jatwezenorum* 6, 25–61.
- ŠvnčMr: [Švenčionių parapiinės bažnyčios 1771–1819 m. mirties metrikų knyga] [Švenčionys Parish Church Death Register for the Years 1771–1819]. Saugoma Švenčionių bažnyčios archyve.
- Tyla Antanas 1966: Pirmosios rašytinės žinios apie Linkmenų apylinkes [The First Written Records about the Linkmenys Area]. – *Ignalinos kraštas*, Vilnius: Vaga, 22–42.
- UžpKr: [Užpalių parapiinės bažnyčios 1764–1786 m. krikšto metrikų knyga] [Užpaliai Parish Church Baptismal Register for 1764–1786], LVIA, F. 3003, Apr. 41, B. 3.
- Vanagas Aleksandras 1988: Perkeltiniai vietovardžiai Lietuvoje [Transferred Place Names in Lithuania]. – *Mokslas ir gyvenimas* 5, 14–17.
- Vanagas Aleksandras 1996: *Lietuvos miestų vardai* [Lithuanian Town Names], Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla.
- VK: *Vietovardžių, užrašytų iš gyvosios kalbos, kartoteka, saugoma Lietuvių kalbos instituto Baltų kalbų ir vardyno tyrimų centro archyve* [The Catalogue of Lithuanian Place Names Written from the Spoken Language of the Research Center of Baltic Languages and Onomastics at the Institute of the Lithuanian Language].
- VLE_e: *Visuotinė lietuvių enciklopedija* [Universal Lithuanian Encyclopedia]. Prieiga internete: <https://www.vle.lt>. [žiūrėta 2025-04-02].
- VTEI: [Vilniaus tijūnystės ekonomijos 1761 m. inventorius] [Inventory of the Vilnius Lord Lieutenant Economy in 1761], LVIA SA 3781.
- VTI_I: *Inwentarz Wszj[s]tkiego Ciwunſtwa Wilenſkiego ... [Vilniaus tijūnijos 1636 m. inventorius]* [Inventory of Vilnius Lord Lieutenant from 1636], VUB RS, F1-F14.
- VTI_{II}: *Inwentarz Ciwunſtwa Wilenſkiego ... [Vilniaus tijūnijos 1732 m. inventorius]* [Inventory of Vilnius Lord Lieutenant from 1732], VUB RS, F1-F92.